

***Αναδημοσίευση από την εφημερίδα Φιλελεύθερος της Παρασκευής 27 Δεκεμβρίου 2019**

«Ο αντισημιτισμός στην Ελλάδα, παρά τη σημαντική καθολική καταδίκη του από τους φορείς της πολιτείας, είναι βαθιά ριζωμένος στην ελληνική κοινωνία και αγκιστρωμένος επάνω στην άγνοια. Την άγνοια αυτή εκμεταλλεύονται οι ρατσιστές και καθώς ο αντισημιτισμός διώκεται ως μορφή ρατσισμού, οι αντισημίτες κρύβονται τεχνηέντως πίσω από τον αντισιωνισμό για να ενσταλάξουν το διχαστικό μήνυμά τους στην κοινωνία και να εδραιώσουν θεωρίες συνωμοσίας. Φωνές φανατισμού και διχασμού υπάρχουν και εντός της Εκκλησίας της Ελλάδος, αν και ευρύτερα και διαχρονικά αυτή έχει δώσει παραδείγματα απαράμιλλου θάρρους και υπέρτατου ανθρωπισμού τόσο στην προώθηση του μηνύματος της αδελφοσύνης όσο και στην εξάλειψη των προκαταλήψεων και του αντισημιτισμού», λέει στον «Φ» ο Δαυίδ Σαλτιέλ, πρόεδρος του Κεντρικού Ισραηλιτικού Συμβουλίου Ελλάδος (ΚΙΣΕ), επισημαίνοντας πως η αναβίωση του αντισημιτισμού παγκοσμίως εντάσσεται στο πλαίσιο των εξάρσεων του φανατισμού που βιώνουμε ευρύτερα τα τελευταία πέντε χρόνια.

Συνέντευξη στην Ευφροσύνη Παυλακούδη,

- Ο αντισημιτισμός αναβιώνει σε όλο τον κόσμο. Το πιο πρόσφατο κρούσμα ήταν οι αγκυλωτοί σταυροί και τα αντισημιτικά συνθήματα που βρέθηκαν στις αρχές του μήνα σε 107 επιτύμβιες πλάκες στο εβραϊκό κοιμητήριο του Βεστοφέν. Γιατί θεωρείτε έχουμε αναβίωση, αν όχι ένταση του φαινομένου, ειδικά στον ευρωπαϊκό χώρο;

Βιώνουμε την εποχή των εξάρσεων του φανατισμού. Βλέπουμε τα αποτελέσματα των πολλών μεταπολεμικών δεκαετιών που ο κόσμος είτε αποσιώπησε το ίδιο το Ολοκαύτωμα και το τι οδήγησε σε αυτό, είτε δεν είδε και δεν αξιολόγησε έγκαιρα τα σημάδια των κινδύνων για όλη την κοινωνία. Η συνειδητοποίηση ξεκίνησε αργά για την Ευρώπη και τα έμπρακτα μέτρα ακόμη αργότερα. Η οικονομική κρίση και τα μεταναστευτικά ρεύματα έφεραν τους ανθρώπους στα όριά τους και έθεσαν σε

Phoca PDF

σκληρή δοκιμασία κοινωνίες και θεσμούς. Οι κοινωνίες κατάλαβαν πόσο ευάλωτες είναι απέναντι στον φανατισμό, πόσο ανέτοιμες -τελικά- να δεχθούν το διαφορετικό, πόσο μάλλον να το κατανοήσουν και να συμβιώσουν μαζί του.

Δυστυχώς, χρειάστηκαν αιματηρά επεισόδια (βλ. Παρίσι, Βρυξέλλες, Δανία, από το 2015 και μετά) για να ξεκινήσουν πιο συντονισμένα και πιο αποτελεσματικά μέτρα. Σήμερα η διεθνής κοινότητα έχει πλέον συνειδητοποιήσει ότι ο αντισημιτισμός είναι σύμπτωμα μιας κοινωνίας που νοσεί.

- Στην Ελλάδα ο αντισημιτισμός έχει εκφραστεί με την άνοδο νεοναζιστικών δυνάμεων, την αντισημιτική ρητορική σε ακραία μέσα του Τύπου και του Διαδικτύου, καθώς και με βεβηλώσεις και τον εμπρησμό εβραϊκών στόχων όπως είναι οι συναγωγές και τα νεκροταφεία. Τελικά, πόσο βαθιά ριζωμένος είναι ο αντισημιτισμός στον τόπο μας;

Σε επίπεδο στερεοτύπων, δεισιδαιμονιών, ρητορικής θα έλεγα ότι είναι βαθιά ριζωμένος στην ελληνική κοινωνία και αγκιστρωμένος επάνω στην άγνοια. Χρειάζεται ωστόσο να διευκρινίσω ότι στην Ελλάδα ο αντισημιτισμός δεν είναι βίαιος, δεν έχει δηλαδή δημιουργήσει θύματα, όπως σε άλλες χώρες. Βεβαίως, έχουμε καταγράψει περιστατικά βανδαλισμών εβραϊκών χώρων (συναγωγές, νεκροταφεία, μνημεία Ολοκαυτώματος), είτε με αντισημιτικά ή ναζιστικά γκράφιτι, είτε με σπάσιμο μαρμάρινων επιγραφών, ταφόπλακων κ.ά. Τα επεισόδια αυτά δεν μένουν αναπάντητα, ούτε περνάνε στα «ψιλά γράμματα». Υπάρχει μια μαζική αντίδραση που εκφράζεται δημόσια. Θεωρώ σημαντική την καθολική καταδίκη των περιστατικών αυτών απ' όλους τους φορείς της πολιτείας και της κοινωνίας. Παράλληλα, τόσο το υπουργείο Προστασίας του Πολίτη και η Ελληνική Αστυνομία όσο και σε τοπικό επίπεδο οι δήμοι λαμβάνουν μέτρα ενεργώντας με αμεσότητα.

Παρά ταύτα, πρόσφατες έρευνες δείχνουν ότι το 20% του ελληνικού πληθυσμού υιοθετεί πλήρως αντισημιτικές απόψεις.

Η ρητορική αντισημιτικού μίσους είναι μία άλλη έκφραση του φαινομένου: Δημοσιεύματα, γελοιογραφίες, βιβλία, διάδοση στερεοτύπων και συκοφαντιών είναι ζητήματα που μας απασχολούν σοβαρά διότι δηλητηριάζουν την κοινωνία. Η ανεξέλεγκτη αναπαραγωγή ψευδών ειδήσεων και συκοφαντιών στο Διαδίκτυο αυξάνει την επικινδυνότητα του φαινομένου.

Στην καταπολέμηση, λοιπόν, αυτών των μορφών αντισημιτισμού, ουσιαστικό ρόλο παίζουν τα εκπαιδευτικά προγράμματα του υπουργείου Παιδείας και του Εβραϊκού Μουσείου Ελλάδος που συμβάλλουν στην παιδεία και την ευαισθητοποίηση της νέας γενιάς γύρω από την προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

- **Ο μητροπολίτης Πειραιώς Σεραφείμ το 2013 είχε ισχυριστεί ότι ο Χίτλερ υπήρξε «όργανο του παγκόσμιου σιωνισμού» και ταυτόχρονα μήνυσε όσους τόλμησαν να τον εγκαλέσουν για ακραία αντισημιτική δήλωση. Από την άλλη βέβαια, η μητρόπολη Δημητριάδος συνδιοργάνωσε στον Βόλο την εκδήλωση μνήμης για το Ολοκαύτωμα, μαζί με την ισραηλιτική κοινότητα και την Περιφέρεια Θεσσαλίας. Πώς κρίνετε ευρύτερα, και**

Phoca PDF

διαχρονικά αν θέλετε, τη στάση της ελληνικής Εκκλησίας στα φαινόμενα αντισημιτισμού στη χώρα μας;

Δυστυχώς, φωνές φανατισμού και διχασμού υπάρχουν και εντός της Εκκλησίας της Ελλάδος. Μπορεί να είναι λίγες ευτυχώς, η επιρροή τους όμως είναι μεγάλη. Οπως μεγάλη και βαρυσήμαντη είναι η επιρροή κάθε πνευματικού θρησκευτικού ταγού στον οποίο ο πιστός προστρέχει για καθοδήγηση. Παρ'' όλα αυτά, ευρύτερα και διαχρονικά, η Εκκλησία της Ελλάδος έχει δώσει παραδείγματα απαράμιλλου θάρρους και υπέρτατου ανθρωπισμού τόσο στην προώθηση του μηνύματος της αδελφοσύνης όσο και στην εξάλειψη των προκαταλήψεων και του αντισημιτισμού. Ενδεικτικά θυμίζω τις δράσεις του μητροπολίτη Δημητριάδος Ιγνατίου, ο οποίος το 2016 περπάτησε στην «Πορεία των Ζωντανών», στο Αουσβιτς, κρατώντας ένα πανό με την επιγραφή «Αντισημιτισμός = Αντιχριστιανισμός». Αναφέρω επίσης τις ενέργειες των επί Κατοχής μητροπολιτών Ζακύνθου, Χαλκίδας, Δημητριάδος, Θεσσαλονίκης, καθώς και του Αρχιεπισκόπου Δαμασκηνού για τη διάσωση Εβραίων από τους Ναζί.

Θα μπορούσα να πάω και παλαιότερα αναφέροντας ότι η Ιερά Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος, με τις συνοδικές εγκυκλίους της του 1891, του 1910 και του 1918 είχε ζητήσει την κατάργηση του πασχαλινού εθίμου του «καψίματος του Ιούδα», τονίζοντας ότι «τα αντιχριστιανικά ταύτα έθιμα, συντελούσι τα μέγιστα και εις την δημιουργίαν ψυχρότητος μεταξύ του ορθοδόξου πληρώματος και των συμπολιτών ημών Ισραηλιτών». Ολα αυτά τα παραδείγματα, λοιπόν, αποτελούν φάρο ελπίδας για το μέλλον αναφορικά με τον ρόλο των θρησκειών στη δημιουργία πνεύματος ανοχής και αρμονικής συνύπαρξης των λαών και των ομάδων μιας κοινωνίας.

- Είναι, πιστεύετε, ευδιάκριτα τα όρια μεταξύ αντισιωνισμού και αντισημιτισμού στη χώρα μας;

Οχι, δεν είναι. Υπάρχει μεγάλη σύγχυση και αυτό είναι αποτέλεσμα της άγνοιας. Την άγνοια αυτή εκμεταλλεύονται οι ρατσιστές για να διασπείρουν και να διαιωνίσουν τον αντισημιτισμό. Και καθώς ο αντισημιτισμός (δηλαδή το μίσος κατά των Εβραίων) διώκεται ως μορφή ρατσισμού, οι αντισημίτες κρύβονται τεχνηέντως πίσω από τον αντισιωνισμό για να ενσταλάξουν το διχαστικό μήνυμά τους στην κοινωνία και να εδραιώσουν θεωρίες συνωμοσίας.

Και εάν ο αντισημιτισμός αμφισβητεί το δικαίωμα ύπαρξης του Εβραίου ως ισότιμο μέλος μιας κοινωνίας στην οποία επέλεξε να ζήσει, ο αντισιωνισμός δαιμονοποιεί και απονομιμοποιεί το δικαίωμα ύπαρξης των Εβραίων ως έθνος στη γη του Ισραήλ.

Ο αντισιωνισμός, λοιπόν, είναι η σύγχρονη μορφή αντισημιτισμού. Κριτική στην πολιτική του κράτους του Ισραήλ μπορούμε όλοι να κάνουμε, η απονομιμοποίηση του δικαιώματος ύπαρξής του είναι αντισημιτισμός.

- Το Ολοκαύτωμα είναι βασικό κεφάλαιο της διδακτικής ύλης στα σχολικά βιβλία στην Ελλάδα, ενώ ο αριθμός των μαθητών που επισκέπτονται

Phoca PDF

εβραϊκά μουσεία στην Ελλάδα, αλλά και το Αουσβιτς, έχει αυξηθεί σημαντικά. Η «Ημέρα Μνήμης των Ελλήνων Εβραίων Μαρτύρων και Ηρώων του Ολοκαυτώματος» καθιερώθηκε με ομόφωνη απόφαση της Βουλής τον Ιανουάριο του 2004. Τούτων λεχθέντων, θεωρείτε πως ο αντισημιτισμός στην Ελλάδα αντιμετωπίζεται με μεγαλύτερη αποφασιστικότητα πια από τις ελληνικές κυβερνήσεις και τις αρμόδιες αρχές; Και πώς μπορείτε να συμβάλλετε ως Κεντρικό Ισραηλιτικό Συμβούλιο Ελλάδος;

Πράγματι, όπως προανέφερα, έχουν γίνει πολλά βήματα τα τελευταία χρόνια για τη θεσμοθέτηση της μνήμης της ιστορίας του Ολοκαυτώματος. Παράλληλα, αξιόλογες είναι και οι εκπαιδευτικές δράσεις που εφαρμόζονται και συνεχώς εμπλουτίζονται. Και πράγματι η στάση αυτή έχει υιοθετηθεί απ' όλες τις πρόσφατες κυβερνήσεις, ανεξαρτήτως κόμματος.

Αποτελεί κοινή αποδοχή ότι η Παιδεία είναι η μόνη λύση, η μόνη απάντηση στα φαινόμενα του ρατσισμού γενικότερα και του αντισημιτισμού ειδικότερα. Το υπουργείο Παιδείας και η Γενική Γραμματεία Θρησκευμάτων κάνουν μια πολύ σοβαρή δουλειά σε συνεργασία με το Εβραϊκό Μουσείο Ελλάδος και το Ιδρυμα Γιαντ Βασέμ της Ιερουσαλήμ για τη Διαιώνιση της Μνήμης του Ολοκαυτώματος. Η ανταπόκριση των μαθητών είναι συγκινητική και εντυπωσιακή. Σας καλώ να αναζητήσετε (υπάρχουν στο Διαδίκτυο και στο κανάλι του υπουργείου Παιδείας στο YouTube) τις εργασίες των μαθητών για το Ολοκαύτωμα για να δείτε με πόση υπευθυνότητα, πληρότητα και πόσο βαθιά προσεγγίζουν το θέμα. Αυτά είναι τα ελπιδοφόρα μηνύματα για το μέλλον που -επαναλαμβάνω- μόνον η Παιδεία μπορεί να μας δώσει.

Επίσης, σημαντικό εκπαιδευτικό ρόλο θα έχει και το υπό ανέγερση στη Θεσσαλονίκη Μουσείο του Ολοκαυτώματος της Ελλάδος.

- Τι ακριβώς σημαίνει για εσάς η επιλογή του Μωυσή Ελισάφ ως δημάρχου της πόλης των Ιωαννίνων; Είναι, πιστεύετε, ένα μήνυμα κατά του αντισημιτισμού, αν σκεφτεί κανείς πόσες βεβηλώσεις έχουν γίνει στο εβραϊκό νεκροταφείο της πόλης, τους βανδαλισμούς στη συναγωγή, μέσα στο Κάστρο;

Για τον ελληνικό Εβραϊσμό, η επιτυχία του Μωυσή Ελισάφ σηματοδοτεί σταθμό στην ιστορία της εβραϊκής παρουσίας, τόσο στην πόλη των Ιωαννίνων όσο και στην Ελλάδα, αφού για πρώτη φορά Ελληνας εβραϊκού θρησκεύματος εκλέγεται δήμαρχος. Μια επιτυχία που προκαλεί θαυμασμό, αλλά και συγκίνηση. Οι πολίτες των Ιωαννίνων έδειξαν ότι καταδικάζουν το μίσος που γεννάει η μισαλλοδοξία και ο αντισημιτισμός και εκτιμούν την αξία ενός ανθρώπου ανεξαρτήτως της θρησκευτικής του πίστης.

- **Πρόσφατα, στην 81η επέτειο της «Νύχτας των Κρυστάλλων», ο Ελληνας πρωθυπουργός Κυριάκος Μητσοτάκης ανακοίνωσε ότι η Ελλάδα υιοθετεί τους ορισμούς του αντισημιτισμού και της άρνησης του Ολοκαυτώματος όπως ψηφίστηκαν από τις χώρες-μέλη του IHRA (Διεθνής Συμμαχία για την**

Phoca PDF

Μνήμη του Ολοκαυτώματος, στην οποία μετέχει και η χώρα μας) και την ενσωμάτωσή τους στη νομοθεσία και την εκπαίδευση. Πόσο σημαντική είναι αυτή η υιοθέτηση για σας, αλλά και κατ' επέκταση για το σύνολο της ελληνικής κοινωνίας, κατά τη γνώμη σας;

Η υιοθέτηση των ορισμών από την Ελλάδα είναι ένα σημαντικό βήμα στην καταπολέμηση του αντισημιτισμού. Ο ορισμός αυτός αποτελεί ένα πολλαπλά χρηστικό εργαλείο και ελπίζω να διευρυνθεί η χρήση του. Βοηθά στην οριοθέτηση και κατανόηση του φαινομένου, ενώ παράλληλα διευκρινίζει τις διαχωριστικές γραμμές ανάμεσα στην ελευθερία της έκφρασης και στην έκφραση αντισημιτικών απόψεων. Η υιοθέτησή του σημαίνει σαφή και συνειδητοποιημένη στάση κατά του αντισημιτισμού τόσο από την ίδια την Πολιτεία όσο και τους άλλους θεσμούς της δημοκρατίας μας.

ΠΗΓΗ: ιστοσελίδα LIBERAL, 28.12.2019

Phoca PDF